

środa, 21.09.2022

Święto Mateusza Ewangelisty

Apostoł Mateusz miał drugie imię – Lewi. Jego ojcem był Alfeusz. Imię Ewangelisty pochodzi od hebrajskiego imienia Mattaj lub Mattanja, co oznacza „dar Jahwe”. Mateusz pochodził z Nazaretu w Galilei. Zgodnie z pierwszymi polskojęzycznymi tłumaczeniami Biblii, a także i dziś, tradycyjnie określa się go mianem „celnika”; uwzględniając jednak dzisiejsze rozumienie pojęcia „cło” (opłata nakładana na towary w związku z ich wywozem i przywozem przez granice państwa), określenie to jest nieprawidłowe. W obecnym rozumieniu był on poborcą podatkowym w Kafarnaum (jednym z większych handlowych miasteczek nad jeziorem Genezaret). Żydzi pogardzali celnikami, ponieważ ściągali oni opłaty na rzecz Rzymian. Ich pracę rozumiano jako wysługiwanie się okupantom. Celnicy byli także uważani za żądnych zysku i nieuczciwie czerpiących korzyści z zajmowanego stanowiska. Uważano ich za grzeszników i traktowano jak pogan. Przebywający wśród celników wyznawca judaizmu stawał się nieczysty i musiał poddawać się przepisowym obmyciom.

Mateusz napisał Ewangelię dla wyznawców judaizmu oraz dla chrześcijan, którzy nawrócili się z judaizmu. Myślą przewodnią jego Ewangelii jest wypełnienie się wszystkich prorocत्व mesjańskich Starego Testamentu w osobie, życiu, czynach i nauce Jezusa – Jezus jest więc Mesjaszem, a założony przez Niego Kościół to prawdziwe królestwo mesjańskie.

Nie wiadomo, gdzie i w jaki sposób zmarł apostoł. Według niektórych autorów poniósł śmierć męczeńską w Etiopii, według innych został ścięty mieczem w Persji. Historiografia cerkiewna podaje jako datę jego śmierci rok 60, chociaż jest ona tylko przybliżona. Od X wieku jego grób znajduje się w Salerno we Włoszech.

Święto liturgiczne w Kościele katolickim, ewangelickim i anglikańskim obchodzone jest 21 września.

Apostoł Mateusz jest patronem: diecezji i miasta Salerno, księgowych, bankierów, bankowców, pracowników kantorów, celników, urzędników podatkowych i straży granicznej. Tak jak inni ewangelici apostoł Mateusz uważany jest za patrona rodziny. Jest również patronem Kapituły Kolegiackiej Pułtuskiej (diecezja płocka).

W ikonografii św. Mateusz przedstawiany był w postaci młodzieńca, później – zwłaszcza w sztuce bizantyńskiej, jako siwowłósy, stary mężczyzna. Ukazywany jest z księgą Ewangelii w ręku, w towarzystwie uskrzydłonej postaci ludzkiej. Jest to nawiązanie do wizji proroka Ezechiela i Apokalipsy – symbolu człowieka, ponieważ swoją Ewangelię rozpoczyna od genealogii Jezusa. Owa postać często mylona jest z aniołem. Czasem przedstawia się go z mieczem w ręku, gdyż według podania miał ponieść śmierć od miecza.

Atrybutami Apostoła Mateusza są: topór, lanca, księga i pióro, miecz lub halabarda, sakwa z pieniędzmi u stóp, torba podróżna.